

گزارش «وطن امروز» درباره شگفت‌زدگی آمریکایی‌ها از ادامه حضور ایران در برجام و بر آورد آنها درباره امیدواری دولت روحانی به شکست ترامپ در انتخابات ۲۰۲۰

بوی پیراهن دموکرات‌ها

گروه سیاسی: زمانی که دونالد ترامپ برای پیروی از سیاست‌های صهیونیست‌ها و متحدان عربش در منطقه، آمریکا را از توافق هسته‌ای با ایران بیرون آورد، رسانه‌های غربی در انتظار واکنش شدید ایران به این مساله بودند. در آن زمان اما مسؤولان دولت حسن روحانی بر این عقیده بودند می‌توان بدون آمریکا نیز مسیر برجام را به پیش برد. بعد از آن زمانی که اتحادیه اروپایی نیز با گذاشتن شرط و شروطی و مالی و قوانین FATF و فعالیت‌های منطقه‌ای ایران، اجرائی شدن راهکار ویژه مالی را تنها به کمک‌های بشردوستانه محدود کرد، باز هم رسانه‌ها از اینکه ایران واکنش تندی نسبت به بدعهدی اروپایی‌ها و وقت‌کشی‌شان نشان نداد تعجب کردند. حالا اما رسانه‌های آمریکایی به این نتیجه رسیده‌اند احتمالاً دولت روحانی در انتظار فرصت دیگری برای رو آوردن دوباره آمریکا به اجرای توافق هسته‌ای است و همین امیدواری باعث شده گام‌های محتاطانه‌تری درباره اجرائی کردن برجام بردارد.

کمتر از یک سال از دیدارها و جلسات غیر رسمی ظریف و جان کری برای نجات برجام می‌گذرد. در این جلسات که در ماه‌های منتهی به خروج آمریکا از برجام برگزار شد، تلاش می‌شد حسن نیت آمریکایی‌ها در برخورد با برجام به نمایش گذاشته شود اما خروج ترامپ از برجام نشان داد راهکار دیگری برای نجات این توافق وجود ندارد. جان کری بعد از آن به طرف ایرانی گفته بود تا پایان دوران ریاست‌جمهوری ترامپ صبر کنید و بعد از آن می‌توان دوباره رئیس‌جمهور بعدی را (در صورتی که ترامپ دوباره به عنوان رئیس‌جمهور انتخاب نشود) وادار به پذیرش توافق هسته‌ای کرد!

به گزارش «وطن امروز»، جدا از عادات آمریکایی‌ها به پیشبرد سیاست‌های دیپلماتیک‌شان به وسیله ابزار زور و تحریم، این روزها با توجه به پدیده‌هایی که از رفتار دموکرات‌ها مشاهده می‌شود، می‌توان گفت دادن امیدهای واهی و وقت‌کشی نیز به یکی از ابزارهای اصلی سیاست خارجی آمریکایی‌ها تبدیل شده است. اگر در زمان گفت‌وگوهای هسته‌ای آمریکا نقش پلیس خوب و فرانسه نقش پلیس بد را بازی می‌کردند تا ایران را وادار کنند به خواسته‌های غرب درباره برنامه هسته‌ای‌اش پاسخ بدهد، اعتماد بیش از حد دولت ایران به دموکرات‌ها نشان داد آمریکا از این ابزار برای دادن نقش پلیس خوب به دموکرات‌ها و پلیس بد به جمهوری‌خواهان استفاده کرده است. با این حال می‌توان از تعجب و شگفتی رسانه‌های آمریکایی متوجه شد آنها تصور نمی‌کردند در ایران کسی در دام این سناریو بیفتد و حالا بر این عقیده‌اند که می‌توان از این اقدام استفاده کرد.

نشریه «فارین پالیسی» در شماره جدید خود در مقاله‌ای خاطرنشان کرد رئیس‌جمهور بعدی آمریکا- اگر شخصی غیر از ترامپ باشد- می‌تواند به خاطر منافع آمریکا هم که شده دوباره به توافق هسته‌ای با ایران بازگردد. این نشریه نزدیک به دموکرات‌ها بر این عقیده است که سازوکار‌های پیچیده شده برای حفظ برجام نتواند تا چند سال آینده دوام آورده و ایران را همچنان پایبند به تعهداتش نگه دارد و به همین دلیل بهتر است باز هم دموکرات‌ها وارد بازی توافق شوند و در صورتی که انتخابات ریاست‌جمهوری را بردند، دوباره به توافق هسته‌ای با ایران بازگردند.

در تحلیل فارین پالیسی آمده است: «بسیاری از تحلیلگران از جمله تحلیلگران ما (نشریه فارین پالیسی) از

پایبندی ایران به توافق هسته‌ای سال ۲۰۱۵ به رغم خروج آمریکا از این توافق و اعمال دوباره تحریم‌ها توسط دولت ترامپ شگفت‌زده شده‌اند». این نشریه معتقد است دولت ایران بشدت روی انتخابات بعدی آمریکا در سال ۲۰۲۰ قمار کرده است و امید دارد رئیس‌جمهور بعدی، اقدام دولت ترامپ را جبران کند. به همین دلیل پاسخ تحلیلگران این نشریه به این سوال که آیا واقعا رئیس‌جمهور بعدی آمریکا- هر

کسی غیر از ترامپ- باید به این توافق پایبند ماند و دوباره به آن بپیوندد؟ «بله قاطع» است. از نظر تحلیلگران این نشریه که معتقد است بسیاری از تحلیلگران دیگر آمریکایی نیز با این نظر موافق هستند، توافق هسته‌ای با ایران یکی از معاهدات بسیار متمرکز، با جزئیات فراوان و تقویت شده‌ای است که با وجود آنکه ایالات متحده از آن خارج شده است، همچنان وابسته به حیات خود ادامه دهد و دقیقاً همانطور که طراحی شده است، اجرائی می‌شود؛ بدین ترتیب که بسیاری از ابعاد فعالیت‌های هسته‌ای ایران محدود و متوقف و توانایی ایالات متحده برای کشف هرگونه اقدام ایران در راستای برنامه‌های هسته‌ای‌اش بیشتر شده است.

اگرچه ایران از آمریکا به دلیل خروجش از توافق هسته‌ای و اعمال دوباره تحریم‌ها شکایت کرده است اما کارشناس این نشریه آمریکایی بر این باور است که اگر رئیس‌جمهور بعدی آمریکا می‌خواهد این کشور باز هم از مواهب و منافع توافق بهره‌مند شود، بهتر است دوباره وارد برجام شود. البته مواهبی که برای ایالات متحده در این باره وجود دارد تنها در برخورد با برنامه هسته‌ای ایران نیست، چرا که این مواهب هم اینک نیز بدون اینکه انتظاری از آمریکا وجود داشته باشد، به او می‌رسد. یعنی دولت ایران بدون اینکه کمترین آورده‌ای از آمریکا دریافت کند؛ بخش عمده‌ای از برنامه هسته‌ای خود را تعطیل کرده است. مساله‌ای که این روزها بیشتر از قبل برای تحلیلگران آمریکایی اهمیت دارد حضور دوباره آمریکا در عرصه جهانی به عنوان رهبری جهانی است. اگرچه آمریکا به اهدافش در مقابله با برنامه هسته‌ای ایران در برجام رسیده است اما خروج ترامپ از این توافق، میزان پایبندی آمریکا به توافق‌های بین‌المللی را زیر سوال برده و از ابهت و نقش آن به عنوان کشوری که داعیه رهبری جهان را دارد کاسته است، به همین دلیل بهتر است رئیس‌جمهور بعدی، با نشان دادن حسن نیت خود در اجرای تعهدات جهانی‌اش، باز هم

آمریکا را به جایگاه قبلی‌اش در رهبری جهان برساند. اگر این اقدام در دولت بعدی انجام شود و رئیس‌جمهور بعدی آمریکا دوباره به توافق هسته‌ای با ایران بازگردد، در واقع آمریکایی‌ها به تمام خواسته‌های خود در ماجرای توافق با ایران رسیده‌اند؛ فعالیت‌های هسته‌ای ایران متوقف شده است، آمریکا به تعهداتش عمل نکرده و تحریم‌ها برای مدت زیادی ایران را تحت تاثیر قرار داده و منافع منطقه‌ای آمریکا و متحدانش تامین شده است. اروپاییان هم اهداف دیگر را مثل نقش منطقه‌ای ایران و موشک‌های بالستیک و مسائل اقتصادی و... به نمایندگی از آمریکا انجام داده‌اند، تنها تخریب وجهه آمریکا در حوزه بین‌المللی باقی می‌ماند که آن هم با رئیس‌جمهور بعدی آمریکا ترمیم می‌شود!

فارین پالیسی در ادامه اما به مواهبی که ترامپ برای آمریکا در مساله برجام به مرغان آورده است نیز اشاره کرده است: «سوال پیچیده‌تر در این باره این است که ایالات متحده چگونه باید به برجام بازگردد؟ مطمئناً این اشتباه بزرگی خواهد بود که رئیس‌جمهور آمریکا به همان توافق قبلی سال ۲۰۱۵ بازگردد. بهتر است رئیس‌جمهور بعدی از امتیازاتی که خروج ترامپ از برجام برای آمریکا به وجود آورده است استفاده کند و به بسیاری از مسائل باقیمانده در روابط ایران و آمریکا و همچنین رویارویی دو کشور در حوزه‌های مختلف پرداخته و درباره آینده برنامه هسته‌ای ایران نیز مسائل دیگری را مطرح کند. پیام اصلی در این باره به ایران و کل جهان باید این باشد: ما کاملاً خواهان بازگشت به توافق هستیم اما در ابتدا باید گفت‌وگو کنیم». این یعنی اینکه رئیس‌جمهور بعدی آمریکا در قبال بازگشت به برجام باید امتیازات جدیدی از ایران دریافت کند.

نشریه آمریکایی با اشاره به رفتار دولت ایران در زمان خروج آمریکا از توافق هسته‌ای و اینکه ایران واکنش درخوری در این باره نشان نداد، به این نتیجه رسیده که منافع ایران نیز ایجاد می‌کرده است با وجود عقب‌نشینی ترامپ از این توافق، همچنان مفاد آن را اجرائی کند. بنابراین این فرضیه را مطرح کرده است که این رفتار نشان می‌دهد بازگشت آمریکا به توافق، کاملاً به نفع ایران خواهد بود و به همین دلیل آمریکا باید برای پیوستن دوباره به توافق هسته‌ای، در مقابل، چیزی از ایران بخواهد. به عبارتی این نشریه آمریکایی اینگونه ارزیابی کرده است که دولت حسن روحانی بشدت به همین توافقی که ایران از آن

فارین پالیسی به مواهبی که ترامپ برای آمریکا در مساله برجام به مرغان آورده اشاره کرده است: سوال پیچیده‌تر در این باره این است که ایالات متحده چگونه باید به برجام بازگردد؟ مطمئناً این اشتباه بزرگی خواهد بود که رئیس‌جمهور آمریکا به همان توافق قبلی سال ۲۰۱۵ بازگردد. بهتر است رئیس‌جمهور بعدی از امتیازاتی که خروج ترامپ از برجام برای آمریکا به وجود آورده است استفاده کند و به بسیاری از مسائل باقیمانده در روابط ایران و آمریکا و همچنین رویارویی دو کشور در حوزه‌های مختلف پرداخته و درباره آینده برنامه هسته‌ای ایران نیز مسائل دیگری را مطرح کند.

بهرای نبرده، نیاز دارد و برای بقای آن حاضر است تعهدات دیگری نیز بدهد!

■ این هم از پندهای غروب آفتاب!

این نشریه آمریکایی در ادامه گزارش به پندهای غروب آفتاب که محدوده زمانی اجرای تعهدات ایران در برجام را تعیین کرده اشاره کرده است و می‌گوید با توجه به اینکه سال ۲۰۲۳ نخستین‌بازه زمانی اجرای تعهدات ایران تمام می‌شود؛ می‌توان به بهانه گفت‌وگو، بار دیگر ایران را وادار کرد در این تاریخ به گفت‌وگوها بپیوندد تا در این حالت تعطیلی برنامه هسته‌ای ایران ادامه پیدا کند. آن هم در حالتی که آمریکا حتی یک مورد از تعهدات خود را انجام نداده و اروپا نیز تعهدات برجامی‌اش را در اندازه دادن غذا و دارو به ایران پایین آورده است.

تحلیلگر این نشریه آمریکایی نقشه راه دقیق و با جزئیاتی را برای این کار طراحی کرده است. او بیان کرده است: «می‌توان اکتبر سال ۲۰۲۳ را تاریخ اصلی برای رسیدن به توافق جدید و اجرائی کردن آن به جای توافق قبلی تعیین کرد این تاریخ البته تاریخ ناشناخته‌ای نیست و تاریخی است که پیش از این در توافق هسته‌ای از آن به عنوان «روز انتقال» یاد می‌شده است. در این روز از آنس بین‌المللی انرژی اتمی باید تصریح کند بعد از ۸ سال نظارت گسترده بر فعالیت‌های هسته‌ای ایران، هیچ اقدامی که در جهت رسیدن به بمب هسته‌ای باشد در ایران انجام نشده است و بدین ترتیب زمینه برای گرفتن امتیازات بیشتر از سوی ایران فراهم می‌شود اما به نظر می‌رسد نقشه راه آمریکا این است که بعد از ۸ سال اجرائی نکردن توافق، برداشته نشدن تحریم‌ها و مخالفت با اجرائی شدن تعهدات غربی‌ها در برجام، این زمان خوبی برای رسیدن به توافقی دیگر با ایران است که بیش از این فعالیت‌های هسته‌ای و دیگر قابلیت‌های دفاعی ایران را محدود کند.

این نشریه در ادامه با اشاره به تعهدات برجام، درباره اکتبر ۲۰۲۳ می‌نویسد: «در این روز همچنین این پیش‌بینی وجود دارد که ایران باید پروتکل الحاقی را بپذیرد که امکان دسترسی بیشتر از آنس به تاسیسات هسته‌ای ایران را می‌دهد. در این روز گمان می‌رفت ایالات متحده نیز باید تمام تحریم‌های آمریکایی و از جمله تحریم‌های تصویب‌شده توسط کنگره را کاملاً لغو کرده و تنها به تعلیق آنها بسنده کنند. در این روز همچنین انتظار می‌رفت تمام محدودیت‌های سازمان ملل درباره فعالیت‌های موشکی ایران نیز برداشته شود. با این حال واقعیت سیاسی این است که کنگره تمایلی به انجام این کار ندارد و این تاریخ می‌تواند زمان مناسبی برای به پیش بردن گفت‌وگوهای جدید و رسیدن به توافقی جدید درباره فعالیت‌های هسته‌ای ایران و ایجاد محدودیت‌های دیگر باشد. این مساله بدین معنا است که ایران باید تا آن زمان موافق گفت‌وگو با آمریکا درباره میزان غنی‌سازی، سطح ذخیره اورانیوم و تعداد سانتریفیوژها باشد، چرا که بر اساس توافق قبلی، دیگر نمی‌شد محدودیتی در این باره بعد از ۸ سال اجرائی کرد. در آن زمان ایالات متحده باید این اطمینان را به ایران در مذاکرات بدهد که نمی‌خواهد تمام برنامه هسته‌ای ایران را متوقف کند و نیازهای ایران درباره برنامه هسته‌ای‌اش می‌تواند در گفت‌وگوها مطرح شده و مورد توجه قرار گیرد». این پیشنهادات در حالی توسط تحلیلگران فارین پالیسی مطرح شده است که در توافق برجام نیز همین موارد مورد توجه قرار گرفته بود و آمریکا باز هم بدون هیچ دلیل قانع‌کننده‌ای از آن خارج شد و اصولاً نمی‌توان تضمینی از آمریکا گرفت که روسای جمهور بعدی این کشور همچنان به توافقات بعدی خود نیز پایدار بمانند.

این نشریه آمریکایی در ادامه خاطرنشان کرده است با توجه به برخی تهدیداتی که توسط تعدادی از مقامات ایرانی درباره ضرورت بیرون آمدن ایران از برجام و بی گرفتن فعالیت‌های هسته‌ای این کشور مطرح شده است، «باید نامزدهای انتخابات ریاست‌جمهوری سال ۲۰۲۰» خاطرنشان کنند تنها در صورتی تمایل به مذاکره دوباره با ایران برای رسیدن به توافق هسته‌ای جدید دارند که ایران تضمین دهد از توافق فعلی هسته‌ای خارج نمی‌شود: «آنها باید این پیام را به ایران برسانند که رئیس‌جمهور بعدی آمریکا نه می‌تواند و نه می‌خواهد که دوباره به همان قراردادی بازگردد که آمریکا زمانی از آن بیرون آمده بود. رئیس‌جمهور بعدی آمریکا زمانی که می‌خواهد به توافق هسته‌ای با ایران بازگردد باید تاکید کند در طول این مدت ایران باید به تمام تعهداتش در برجام پایبند باشد و در شرایط جدید نیز اجازه نظارت کامل و بدون قید و شرط به بازرسان از آنس بین‌المللی انرژی اتمی را داده شود و به سوالات جدید در این باره نیز پاسخ مناسب دهد».

بر اساس نظریه این تحلیلگران آمریکایی، سومین محور در گفت‌وگوهای جدید ایران و آمریکا بر این مبنا باید باشد که ایران تضمین دهد حتماً درباره فعالیت‌های موشکی‌اش با آمریکا و سایر قدرت‌های جهانی مذاکره خواهد کرد. به دست آوردن این نوع توافق، حتی در سال‌های آینده نیز به نظر بسیار مشکل می‌آید، چرا که موشک‌های ایران، در واقع ستون اصلی ابزار دفاعی این کشور را تشکیل می‌دهد و مقامات ایرانی نیز بارها هشدار داده‌اند که هیچ وجه موضوع موشک‌ها را در مذاکرات مطرح نخواهند کرد. با این حال طرف مذاکره‌کننده آمریکایی نباید ایران را تحت فشار بگذارد که در یک توافق جامع به تمام این نگرانی‌ها پاسخ دهد و فقط باید با ایران به این توافق برسد که درباره این موضوعات در فرصت‌های بعدی حتماً با آمریکا گفت‌وگو و مذاکره خواهد کرد.

در نهایت در این توصیه‌نامه به مسؤولان و مقامات آمریکایی و نامزدهای انتخابات سال ۲۰۲۰ آمریکا آمده است که در مرحله آخر باید ایران را قانع کرد درباره مسائل منطقه‌ای نیز وارد مذاکره با آمریکا شود. دو موضوع محوری در این باره می‌تواند سوریه و یمن باشد. این گفت‌وگوها مانند آنچه در توافق هسته‌ای مد نظر قرار گرفت، نباید تنها به قدرت‌های جهانی مثل چین، روسیه، اروپا و آمریکا محدود شود و ایران باید راضی شود با کشورهای منطقه مانند اعراب و همین‌طور رژیم اسرائیل نیز در این باره وارد مذاکره شود و آن نیز باید در این گفت‌وگوها حضور داشته باشند.

بدین ترتیب به نظر می‌رسد پازلی که پیش از این نخستین قطعه آن را ترامپ روی زمین مقابلش با ایران چیده بود، کم‌کم در حال تکمیل است. شاید چندان هم مهم نباشد، رئیس‌جمهور بعدی آمریکا دموکرات باشد یا جمهوری‌خواه، در هر صورت، مساله‌ای که قطعی است، این است که پازل نهایی نشان‌دهنده بازگشت آمریکا به برجام و اجرای تعهداتش در قبال ایران نخواهد بود.

مسئول برآوردهای خطرناک آمریکایی‌ها کیست؟

عامل به دست آوردن فرصت‌ها و دستاوردهای جدید برای آمریکا دانسته‌اند. تحلیلگران آمریکایی حالا می‌گویند خروج آمریکا از برجام، نیازمندی خارج از اندازه دولت ایران به این توافق (حتی اگر برای مردم ایران هیچ دستاوردی نداشته باشد) را آشکار کرده است و با توجه به این بر آورد، آمریکایی‌ها معتقدند در دولت آینده آمریکا، بازگشت به برجام باید مشروط به گرفتن امتیازاتی در حوزه برنامه دفاع موشکی و همین‌طور سیاست‌های منطقه‌ای ایران باشد.

آن چیزی که این بر آورد آمریکایی‌ها را خطرناک‌تر می‌کند این است که آنها گذر زمان را به سود خود قلمداد کرده‌اند. یعنی در برآوردی که آنها از رفتار دولت حسن روحانی داشته‌اند؛ گذشت زمان یک مولفه در راستای تحقق سیاست‌ها و اهداف آمریکاست. این در حالی است که قبل از توافق هسته‌ای، گذشت زمان بشدت به زبان آمریکایی‌ها قلمداد می‌شد و جان کری در یکی از جلسات کمیته روابط خارجی سنا، تصریح کرده بود گذشت زمان موجب بی‌اعتبار شدن تحریم‌ها می‌شد و این در حالی بود که ایران ذخایر اورانیوم غنی شده خود را نیز افزایش داده بود. اکنون اما آمریکایی‌ها معتقدند گذشت زمان به سود آنهاست، چرا که در ایران دیگر خبری از برنامه غنی‌سازی نیست و هرچه زمان بگذرد؛ در ایران دولت غرب‌گرا خود را بیشتر از گذشته محتاج یک توافق جدید می‌داند!

مقاله تحلیلی فارین پالیسی تنها یکی از انبوه مقالات و نوشته‌هایی است که راهبرد آمریکایی‌ها در قبال ایران در دوران خروج آمریکا از توافق هسته‌ای را تخمین می‌زند اما درباره این ارزیابی‌ها چند نکته بسیار مهم وجود دارد.

در ایران دولت این انگاره را مطرح و تقویت کرده است که واکنش ایران به خروج آمریکا از برجام یک واکنش معقول بوده است، چرا که در آمریکا انتظار این بوده که ایران نیز به سرعت از این توافق خارج شود. این نظرگاه در حالی است که یک مرور مختصر بر بر آورد آمریکایی‌ها از این اقدام ایران نشان می‌دهد آنها تصمیم دولت برای ماندن در برجام را آن هم در شرایطی که این توافق دیگر هیچ عایدی برای ایران ندارد نشانه ضعف و استیصال دولت روحانی قلمداد کرده‌اند. در مقاله فارین پالیسی بر اساس این بر آورد؛ این ارزیابی مطرح شده که ایران تا انتخابات بعدی آمریکا نیز صبر می‌کند آنگاه حتی حاضر است برای بازگرداندن آمریکا به این توافق، امتیازات جدیدتری نیز ارائه دهد.

نکته دیگر در این باره است که در آمریکا به مرور نسبت به نتایج سیاست ترامپ در قبال ایران و خروج آمریکا از توافق هسته‌ای، دیدگاه‌ها همراه تر می‌شود. در این مقاله نیز تصریح شده بود خروج یکجانبه آمریکا از برجام مواهب ارزشمندی برای دولت آمریکا داشته است. البته آمریکایی‌ها خروج آمریکا از برجام و در ادامه آن عدم خروج ایران از این توافق را